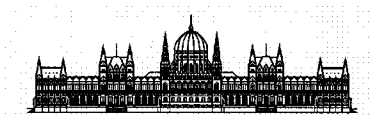

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: T/18839.

Érkezett:

2005 DEC 13.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Törvényjavaslat kezdeményezése

Dr. Szili Katalin asszonynak
a Magyar Országgyűlés elnökének

Helyben

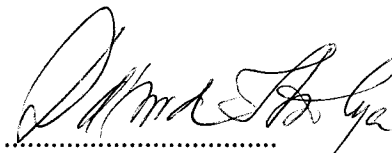
Tisztelt Elnök Asszony!

Mellékelten - a Házszabály 85. § (2) bekezdése alapján - benyújtom *a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény módosításáról szóló* törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat társadalmi-gazdasági és szakmai körülményeit bemutató indokolását mellékelten csatolom.

A törvényjavaslat elfogadásához a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 71. §-ának (3) bekezdése alapján a jelen lévő képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

Budapest, 2005. december 12.

.....
Dr. Dávid Ibolya

2005. évi ...törvény

a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény módosításáról

1. §

A választási eljárásról szóló törvény (a továbbiakban: Ve.) 91.§-ának (3)-(4) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(3) A választásra fordítható költségvetési támogatás kiutalását a jelölő szervezetek részére egy összegben, a független jelöltek részére személyenként - az Országos Választási Bizottság döntése alapján az azt követő 5 napon belül - a Pénzügyminisztérium végzi.

(4) Az (1) bekezdés szerinti költségvetési támogatás kizárólag dologi költségek fedezésére szolgál. A támogatás felhasználásáról a jelölő szervezeteknek és a független jelölteknek a választást követő 60 napon belül el kell számolniuk a Pénzügyminisztérium felé, melyhez csatolni kell a felhasználást igazoló számlákat.”

2.§

A Ve. 91.§-a a következő (5)-(7) bekezdésekkel egészül ki:

„(5) Az a jelölő szervezet, illetőleg független jelölt, amely, illetőleg aki a (4) bekezdésben foglalt elszámolást határidőben nem teljesítette késedelmi díjat köteles fizetni. A késedelmi díj mértéke minden naptári nap után, az egy jelöltre

jutó költségvetési támogatás összege, melyet a központi költségvetés részére kell befizetni és azt az első választók felkészítésére kell felhasználni.

(6) Az (5) bekezdésében foglalt tartozást befizetésének elmulasztása esetén adók módjára kell behajtani.

(7) A határidő elmulasztását a Pénzügyminisztérium állapítja meg és erről írásban tájékoztatja a jelölő szervezetet, illetőleg a független jelöltet, valamint megkeresi a (6) bekezdés szerinti eljárásra illetékes hatóságot.”

3. §

A Ve. 92.§-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„92. § (1) A független jelöltek, illetőleg a jelölő szervezetek a választásra a 91. §-ban foglalt költségvetési támogatáson felül választási költségként jelöltenként legfeljebb kétmillió forintot fordíthatnak. A figyelembe vehető jelöltek számát a 91. § (2) bekezdése szerint kell megállapítani.

(2) Minden jelölő szervezetnek és független jelöltnek e törvény *12. számú mellékletében* meghatározott minta szerint a választás második fordulóját követő 120 napon belül a Magyar Közlönyben nyilvánosságra kell hoznia a választási költségek összegét, forrását és felhasználásának módját.

(3) A választási költségek felhasználását az Állami Számvevőszék a választás második fordulóját követő egy éven belül az országgyűlési képviselőkhöz jutott jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében hivatalból, egyéb jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében más jelölt, jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi. Az ellenőrzés iránti kérelmet a választás második fordulóját követő 3 hónapon belül lehet benyújtani. A kérelemhez bizonyítási indítványt kell csatolni.

(4) Az a jelölő szervezet, illetőleg független jelölt, amely, illetőleg aki az (1) bekezdésben foglalt szabályt megsértette, köteles a túllépés értékének kétszerezését 15 napon belül a központi költségvetés részére befizetni.

(5) Az a jelölő szervezet, illetőleg független jelölt, amely, illetőleg aki a (2) bekezdésben foglalt közzétételt határidőben nem teljesítette késedelmi díjat köteles fizetni. A késedelmi díj mértéke minden naptári nap után, az (1) bekezdés szerint egy jelöltre fordítható összeg egy százaléka, melyet a központi költségvetés részére kell befizetni.

(6) A (4)-(5) bekezdésében foglalt tartozást befizetésének elmulasztása esetén adók módjára kell behajtani és azt az első választók felkészítésére kell felhasználni.

(7) Ha az Állami Számvevőszék a felhasználható összeg túllépését, illetőleg a határidő elmulasztását állapítja meg, erről írásban tájékoztatja a jelölő szervezetet, illetőleg a független jelöltet, valamint ellenőrzésének megállapításait megküldi a (6) bekezdés szerinti eljárásra illetékes hatóságnak.”

(8) A 91.§ (4)-(5) bekezdésében, valamint e § (2) és (4)-(5) bekezdésében foglaltak teljesítéséért közös jelölt, illetőleg közös lista állítása esetén a jelölő szervezetek egyetemlegesen felelősek.”

4. §

A Ve. 99/A.§-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„99/A. § (1) Az I-X. fejezet, valamint a 89. § és a 93. § rendelkezéseit az Európai Parlament tagjainak választásán a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az országos közszolgálati műsorszolgáltatóknak a listát állító jelölő szervezetek politikai hirdetéseit legalább háromszor kell ingyenesen közölniük.

(2) A listát állító jelölő szervezetek költségvetési támogatásban nem részesülnek, és a választásra, választási költségként az országgyűlési képviselőválasztáson felhasználható legmagasabb összeget fordíthatják.

(3) Minden jelölő szervezetnek e törvény *12. számú mellékletében* meghatározott minta szerint a választást követő 120 napon belül a Magyar Közlönyben nyilvánosságra kell hoznia a választási költségek összegét, forrását és felhasználásának módját.

(4) A választási költségek felhasználását az Állami Számvevőszék a választást követő egy éven belül az európai parlamenti képviselőkhöz jutott jelölő szervezetek tekintetében hivatalból, egyéb jelölő szervezetek tekintetében más jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi. Az ellenőrzés iránti kérelmet a választást követő 3 hónapon belül lehet benyújtani. A kérelemhez bizonyítási indítványt kell csatolni.

(5) Az a jelölő szervezet, amely a (2) bekezdésben foglalt szabályt megsértette, köteles a túllépés értékének kétszeresét 15 napon belül a központi költségvetés részére befizetni.

(6) Az a jelölő szervezet, amely a (3) bekezdésben foglalt közzétételt határidőben nem teljesítette késedelmi díjat köteles fizetni. A késedelmi díj mértéke minden naptári nap után, a 91.§ (1) bekezdése szerinti, egy jelöltre fordítható összeg egy százaléka, melyet a központi költségvetés részére kell befizetni.

(7) Az (5)-(6) bekezdésben foglalt tartozást késedelem vagy befizetésének elmulasztása esetén adók módjára kell behajtani, és azt az első választók felkészítésére kell felhasználni.

(8) Ha az Állami Számvevőszék a felhasználható összeg túllépését, illetőleg a határidő elmulasztását állapítja meg, erről írásban tájékoztatja a jelölő szervezetet, illetőleg a független jelöltet, valamint ellenőrzésének megállapításait megküldi a (7) bekezdés szerinti eljárásra illetékes hatóságnak.

(9) A (3) és az (5)-(6) bekezdésben foglaltak teljesítéséért közös lista állítása esetén a jelölő szervezetek egyetemlegesen felelősek.”

5. §

A Ve. 149.§-a az alábbi *s), t)* pontokkal egészül ki:

[E törvény alkalmazásában]

„*s) választási költség:* a kampányidőszakban, valamint az e törvényben előírt közzététel időpontjáig, választási kampány körébe tartozó tevékenység céljára fordított állami és más pénzeszközök, anyagi támogatások összege.”

„*t) dologi költség:* a választási kampány körébe tartozó készlet vagy eszközbeszerzés és igénybe vett szolgáltatás ellenértéke.”

6. §

A Ve. az e törvény *Mellékletét* képező 12. számú melléklettel egészül ki.

7.§

Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

„12. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Elszámolási minta a törvény 92.§ és 99/A.§-a szerinti választási költségekről)

ELSZÁMOLÁS

a választási költségek felhasználásáról

A jelölő szervezet/független jelölt neve:

A jelölő szervezet által állított jelöltek száma:

I. Felhasznált bevételek

1. Tagdíjak:
2. Költségvetési támogatás:
3. Egyéb hozzájárulások, támogatások, ingyenes vagy kedvezményes juttatások:
 - 3.1. Jogi személyektől:
 - 3.1.1. Belföldiektől:
 - 3.1.2. Külföldiektől:
 - 3.2. Jogi személynek nem minősülő gazdálkodó szervezetektől:
 - 3.2.1. Belföldiektől:
 - 3.2.2. Külföldiektől:
 - 3.3. Magánszemélyektől:
 - 3.3.1. Belföldiektől:
 - 3.3.2. Külföldiektől:
4. A párt gazdálkodó tevékenységéből származó bevétel:
5. A párt által alapított vállalat és korlátolt felelősségű társaság nyereségéből származó bevétel:
6. Értékpapírból származó bevétel:
7. Bankhitel:
8. Egyéb bevétel:

Felhasznált összes bevétel:

II. Kiadások

1. Működési kiadások többlete:
2. Dologi kiadások:
 - 2.1. Eszközbeszerzés:
 - 2.2. Készletbeszerzés:
 - 2.3. Igénybe vett szolgáltatások:
3. Bérleti díjak:
4. Egyéb ráfordítások:

Felhasznált összes kiadás:

INDOKOLÁS

Általános indokolás

A Javaslattal célja, hogy a választási kampány során a pártok által felhasználható pénzeszközök mértékének, felhasználásuk módjának felülvizsgálata tiszta, átlátható és az esélyegyenlőséget szem előtt tartó módon történjen. Ennek érdekében a Javaslattal lehetővé teszi, hogy az országgyűlési képviselőválasztásra a törvényben szabályozott felhasználható összeg – közelítve a realitásokat – emelkedjen, az európai parlamenti választások esetében pedig kialakítja a finanszírozás és az ellenőrzés szabályait. Ugyancsak szükséges az egyes választásokat követő Állami Számvevőszéki (a továbbiakban: ÁSZ) ellenőrzés lehetőségeinek kiterjesztése, szigorítása és a meglévő szabályozás pontosítása, kiegészítése, amit maga az ÁSZ is lényegében az 1998-as országgyűlési képviselőválasztások óta minden egyes választás alkalmával elkészülő jelentésében szorgalmaz.

Az Állami Számvevőszék a lefolytatott vizsgálatok alapján jelezte a választási eljárásról szóló törvény azon hiányosságait, amelyek nehéz feladat elé állítják az ellenőrzést. A jelentések javaslatokat fogalmaztak meg a Kormánynak és az Országgyűlésnek, hogy kezdeményezze a választási eljárásról szóló törvény helyett egy új, a kampányfinanszírozás átláthatóságát is biztosító átfogó törvény megalkotását vagy a régi törvény módosítását. Az új törvény megalkotása, illetve a régi törvény módosítása mégsem történt meg, ezért az időközi választásokat és a 1998. évi, valamint a 2002. évi országgyűlési választásokat és a 2004. évi európai parlamenti választásokat a korábbi hiányos szabályozás alapján kellett végrehajtani. Többszöri figyelemfelhívás ellenére, ma sincs meghatározva pénzügyi szempontból a választási kampány fogalma, a választási költség fogalomkörébe sorolható kiadások köre, továbbá a beszámoló közzétételével kapcsolatos szabályok is kiegészítésre, pontosításra szorulnak. Ma is csak az minősül kampánycöltségnek, amit valamely jelölő szervezet, saját belátása alapján annak minősít és ami az elszámolási határidőig megjelenik a nyilvántartásokban.

A vizsgálatok feltételeiről és körülményeiről az ÁSZ rögzítette, hogy a választási eljárásról, valamint a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvények jelenleg nem biztosítják a választási kampánypénzek eredetének és felhasználásának teljes átláthatóságát. Így az Állami Számvevőszék nem tudja teljes mértékben betölteni a választási eljárás átláthatóságával kapcsolatosan azt a szerepét, amelyet az alkotmányos szabályozás megkívánna. A törvény hiányosságai és a fennálló hatásköri korlátok fenntartják a választások finanszírozásának

átláthatatlanságát és olyan korrupciós kapcsolatoknak, valamint a magánszektor támogató szerepét érintő kockázatoknak adnak teret, amelyek hosszú távon nem tarthatóak. Az ÁSZ megállapította azt is, hogy a választási eljárásról, valamint a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvények nem zárják ki olyan módszerek, technikák alkalmazását, amelyek lehetővé teszik, hogy a tényleges kampányköltségnek csak egy része jelenjen meg a jelölő szervezetek nyilvántartásában. Az Állami Számvevőszék ennek következtében tudomásul vette, hogy csak az minősül kampányköltségnek, amit valamely jelölő szervezet annak minősít, és ami az elszámolási határidőig megjelent a számviteli nyilvántartásokban.

Részletes indokolás

Az 1.§-hoz:

A hatályos szabályozás szerint a jelölő szervezeteknek és a független jelöltnek nyújtott költségvetési támogatás kizárólag a dologi költségekre használható fel [91.§ (4) bekezdése] és arról a választást követő 30 napon belül kell elszámolniuk a kifizetőhelyen. A törvény nem írja elő az elszámolás formáját, továbbá nem pontos a szabályozás arra nézve, hogy pontosan mit kell kifizetőhelynek tekinteni, hiszen a 91.§ (3) bekezdése értelmében a Pénzügyminisztérium vagy az általa kijelölt pénzügyintézet a kifizetőhely.

A számvitel általános szabályai szerint dologi költségnek kell tekinteni a készlet vagy eszközbeszerzést, valamint az igénybe vett szolgáltatások ellenértékét. A javaslat ennek megfelelően a törvény értelmező rendelkezései között nevesíti a dologi költségek fogalmát, valamint egységesen határozza meg kifizetőhelyként a Pénzügyminisztériumot, hogy az elszámolás minden esetben a Pénzügyminisztérium felé történjen és ne, adott esetben kereskedelmi bankok vagy egyéb pénzügyintézetek felé. Előírja továbbá, hogy az elszámoláshoz csatolni kell a felhasználást igazoló számlákat.

Számos esetben észlelte az ÁSZ, hogy a 30 napos elszámolási határidő túlságosan rövid (számlák késve érkeznek be, a szerződések és így az elszámolások lezárása ezen túl is eltarthat), ezért a jelenlegi 30 nap helyett 60 állna rendelkezésre az elszámolás megtételére.

A 2.§-hoz

A hatályos szabályok alapján nem meghatározott, hogy az elszámolás elmulasztása esetén milyen szankciók alkalmazhatóak, továbbá az sem meghatározott, hogy a mulasztást ki állapítja meg. Ezért a javaslat kimondja, hogy az elszámolás elmulasztása esetén a jelölő szervezet, illetőleg a független jelölt késedelmi díjat köteles fizetni. Ennek mértéke minden naptári nap után, az egy jelöltre jutó költségvetési támogatás összege, melyet – hasonlóan felhasználható összeg túllépése esetén már jelenleg is létező szankcióhoz – a központi költségvetés részére kell befizetni és azt az első választók felkészítésére kell felhasználni. A késedelmi díj befizetésének elmulasztása esetén azt adók módjára kell behajtani. A határidő elmulasztását az elszámolásokat kezelő Pénzügyminisztérium állapítja meg és erről írásban tájékoztatja a jelölő szervezetet, illetőleg a független jelöltet, valamint megkeresi az összeg behajtására illetékes hatóságot, mely az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint az adóhatóság.

A 3. §-hoz:

A Javaslat felemeli a költségvetési támogatáson felül felhasználható, egy jelöltre jutó összeg mértékét, a jelenlegi egy millió forintról jelöltenként kétmillió forintra.

A törvény jelenleg nem határozza meg pénzügyi szempontból a választási kampány fogalmát és a választási költség fogalmkörébe vonható kiadásokat. A választási kampány és a választási költség meghatározásának hiányában objektíve nem állapítható meg az ellenőrzés során, hogy a jelölő szervezetek, illetve független jelölt beszámolója valamennyi, választással kapcsolatban felmerült költséget tartalmazza-e. Az ellenőrzés számára ezért csak az minősült választási költségnek, amelyet a jelölő szervezet vagy független jelölt annak minősített.

A javaslat ezért a törvény értelmező rendelkezései között meghatározza a választási költség fogalmát, mely szerint választási költségnek kell tekinteni: a kampányidőszakban, valamint az e törvényben előírt közzététel időpontjáig, választási kampány körébe tartozó tevékenység céljára fordított állami és más pénzeszközök, anyagi támogatások összegét.

A törvény az állami és más pénzeszközök, anyagi támogatások összegének, forrásának és felhasználásuk módjának nyilvánosságra hozatalát írja elő kötelezettségként. Az Állami Számvevőszék véleménye szerint a „más pénzeszköz”, illetőleg az „anyagi támogatás” kifejezések pontosítása lenne szükséges. A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII.

törvény meghatározza, hogy a párt vagyona és bevételei milyen forrásokból tevődhetnek össze: a tagok által fizetett díjak, az állami költségvetésből juttatott támogatás, ingatlanjuttatás, jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok és magánszemélyek vagyoni hozzájárulásai, magánszemélyek hagyatéka, a párt gazdálkodó tevékenysége, a párt által alapított vállalat és egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság adózott nyeresége. A párttörvény melléklete mintát is előír a zárszámadás formai követelményeit illetően. Pontosan rögzített tehát, hogy a pártok milyen jogcímenek rendelkezhetnek vagyonnal és bevételekkel. A választási eljárásról szóló törvény ma sem határozza meg, hogy milyen formában kell a választásra fordított összegeket, azok forrásait nyilvánosságra hozni, ennek következtében a beszámolók egyes sorainak tartalma szervezetenként eltérő. A Javaslat ezen szabályokat figyelembe véve a választási eljárásról szóló törvény új mellékeltében előírja, hogy a választással összefüggésben felhasznált bevételeket forrásokat milyen bontásban kell feltüntetni.

A törvény jelenleg csak a felhasználható összeg túllépését szankcionálja (a túlköltés „kétszeres” visszafizetése). E mellett a Javaslat lehetőséget teremt arra is, hogy a közzétételi kötelezettség elmulasztása is (hasonlóan a túlköltekezéshez) szankcionálható legyen. Az Állami Számvevőszék jelentéseiből megállapítható, hogy – főként az időközi országgyűlési képviselőválasztások esetében – rendszeresen előfordul a késedelmes közzététel vagy annak elmulasztása. Ezzel együtt pedig a javaslat a közzététel határidejét – a jelenlegi 60 helyett 120 napra bővítve – rugalmasabban, ugyanakkor szankcióhoz kötötten állapítaná meg.

A Javaslat a közzététel elmulasztását tételes szankcióhoz köti, a késedelem időtartamához is kapcsolódó napi összeg meghatározásával. A késedelmi díj mértéke minden naptári nap után, az egy jelöltre fordítható összeg egy százaléka, melyet a központi költségvetés részére kell befizetni. A tartozást befizetésének elmulasztása esetén adók módjára kell behajtani és azt az első választók felkészítésére kell felhasználni. Ha az Állami Számvevőszék a felhasználható összeg túllépését, illetőleg a határidő elmulasztását állapítja meg, erről írásban tájékoztatja a jelölő szervezetet, illetőleg a független jelöltet, valamint ellenőrzésének megállapításait megküldi az eljárásra illetékes hatóságnak, mely az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint az adóhatóság.

A Javaslat szabályozza a költségvetési támogatás felhasználásáról szóló elszámolás, valamint az ezen felül felhasznált választási költségek közzétételének szabályait közös jelölt, illetőleg közös lista esetén is, azáltal, hogy kimondja a jelölő szervezetek ezirányú egyetemleges felelősségét.

A 4. §-hoz:

A törvény az európai parlamenti választások vonatkozásában jelenleg semmiféle előírást nem tartalmaz a felhasználható költségeket, az azokról való elszámolást, a közzétételt, illetőleg ezek ellenőrzését illetően.

A Javaslat hasonlóan az országgyűlési képviselőválasztás kapcsán javasolt szabályokhoz szabályozza a felhasználható összeg mértékét, mely az országgyűlési képviselőválasztáson felhasználható legmagasabb összeg és a jelenlegi, illetve a javasolt módosításokkal egyező módon alakítja ki a közzététel és az ÁSZ általi ellenőrzés szabályait, egyező szankciórendszer keretei között.

Eltérés az országgyűlési képviselőválasztáshoz képest annyiban van, hogy a közzététel kötelezettsége az európai parlamenti mandátum megszerzéséhez igazodik.

Az 5. §-hoz:

A Javaslat a törvény jelenlegi értelmező rendelkezéseit egészíti ki a „dologi költség” és a „választási költség” fogalmaival. A számvitel általános szabályai szerint dologi költségnek kell tekinteni a készlet vagy eszközbeszerzést, valamint az igénybe vett szolgáltatások ellenértékét. A Javaslat ennek megfelelően a törvény értelmező rendelkezései között nevesíti a dologi költségek fogalmát.

A törvény jelenleg nem határozza meg pénzügyi szempontból a választási költség fogalomkörébe vonható kiadásokat. A választási kampány és a választási költség meghatározásának hiányában objektíve nem állapítható meg az ellenőrzés során, hogy a jelölő szervezetek, illetve független jelölt beszámolója valamennyi, választással kapcsolatban felmerült költséget tartalmazza-e. Az ellenőrzés számára ezért jelenleg csak az minősül választási költségnek, amelyet a jelölő szervezet vagy független jelölt annak minősített.

A javaslat ezért a törvény értelmező rendelkezései között meghatározza a választási költség fogalmát, mely szerint választási költségnek kell tekinteni: a kampányidőszakban, valamint az e törvényben előírt közzététel időpontjáig, választási kampány körébe tartozó tevékenység céljára fordított állami és más pénzeszközök, anyagi támogatások összegét. Nyilvánvaló, hogy a választási kampány időszakában az adott választással összefüggésben felhasznált költségek a választási költség fogalomkörébe kell, hogy tartozzanak, ugyanakkor az is

nyilvánvaló, hogy előfordulhat számos, a választást követő időszakra áthúzódó költség. Ezért a Javaslát szerint választási költség a kampányidőszakban, továbbá a választást követően a közzétételig (120 nap) felmerült költség.

A 6. §-hoz:

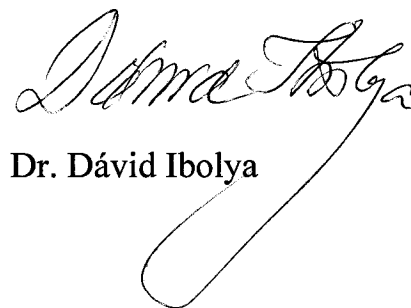
A választási eljárásról szóló törvény ma sem határozza meg, hogy milyen formában kell a választásra fordított összegeket, azok forrásait nyilvánosságra hozni, ennek következtében a beszámolók egyes sorainak tartalma szervezetenként eltérő. A Javaslát ezen szabályokat figyelembe véve a választási eljárásról szóló törvény új mellékeltében előírja, hogy a választással összefüggésben felhasznált bevételeket forrásokat milyen bontásban kell feltüntetni.

A Javaslát igazodik egyrészt a párttörvény mellékeltében foglalt zárszámadási szabályokhoz, másrészt figyelembe veszi a jelölő szervezetek által eddig közzétett elszámolások elkészítése során kialakult gyakorlatot.

A 7.§-hoz

A törvény hatálybelépéséről rendelkezik, figyelemmel arra is, hogy a választási kampány rövidesen megkezdődik, így a hatálybalépést a kihirdetés napjában határozza meg.

Budapest, 2005. december 12.

Dr. Dávid Ibolya